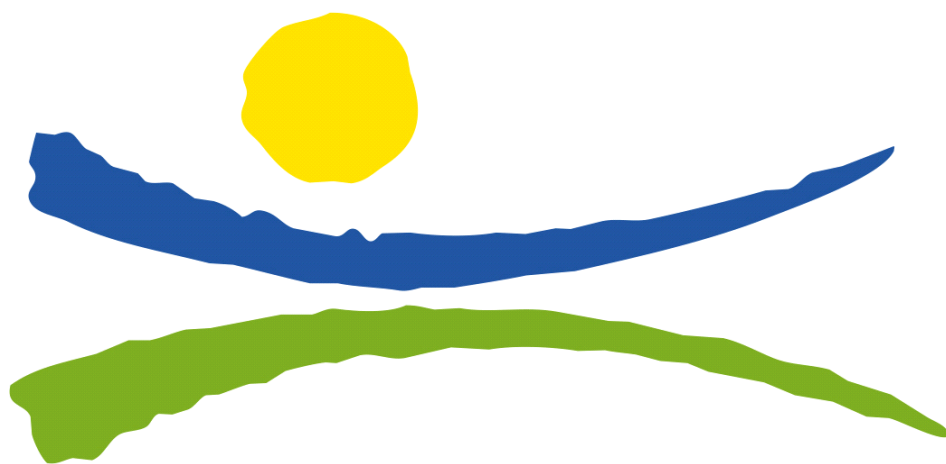

Minimální preventivní program

ZŠ a MŠ POLNIČKA

Mgr. Romana Chlubnová

metodik prevence

Obsah:

1. Úvod

2. Charakteristika školy

2.1 Dokumenty

3. Cíle Preventivního programu

3.1 Hlavní cíle

4. Koordinace preventivních aktivit ve škole

4.1 Poradenské služby

5. Analýza současného stavu

5.1 Co se nám daří – co nás těší

5.2 Dílčí cíle

6. Vzdělávání pedagogů

7. Aktivity v oblasti prevence pro žáky

7.1 Ve výuce

7.2 Průřezová témata

9. Jednorázové tematické aktivity pro žáky

10. Specifické a dlouhodobé aktivity pro žáky

11. Aktivity pro rodiče

11.1 Kontakty a užitečné odkazy

12. Mimoškolní aktivity

13. Závěr

1. Úvod

Výchova a vzdělávání dnešních dětí je složitý proces, ovlivněný řadou společenských faktorů. Ty mohou výrazně působit na vznik rizikového chování projevující se jak zneužíváním alkoholu, cigaret i dalších návykových látek, tak formou nežádoucího sociálního chování (šikana, rasismus, xenofobie, vandalismus atd.). S rozvojem moderních komunikačních technologií (mobilní telefony, internet - zejména různé sociální sítě) se objevují, ještě mnohem záladnějši formy ubližování, např. kyberšikana.

Naše škola připravila a realizuje komplexní, dlouhodobý program prevence rizikového chování žáků a snaží se do něj zahrnout další spolupracující složky i rodiče.

Program je zaměřen na všechny věkové kategorie žáků, zvláště pak na věk 12 až 15 let, tedy nejohroženější skupinu.

Vycházíme z předchozích preventivních aktivit, které byly na škole úspěšně realizovány a z jejich hodnocení učiteli i z reakcí našich žáků a jejich rodičů.

2. Charakteristika školy

Základní škola a Mateřská škola Polnička je plně organizovanou školou, která poskytuje základní vzdělání cca 130 dětem v 8 třídách a cca 40 dětem ve 2 třídách MŠ, která je umístěna v oddělených prostorách. Do školy dojíždí řada dětí i z okolních obcí, spádově z Račína a Karlova do MŠ a 1. stupeň ZŠ, ze Škrdlovic a Světnova pro 2. stupeň ZŠ.

Žáci pracují v kmenových třídách a odborných učebnách informatiky, učebně přírodopisu, a chemie, fyziky, ve cvičné kuchyni a dílně. Ke sportovnímu vyžití a výuce slouží sokolovna, školní a fotbalové hřiště, stůl na stolní tenis. Svůj volný čas mohou děti aktivně trávit venku při míčových hrách na hřišti, na průlezkách, či ve venkovním altánu. Po vyučování mohou děti z 1. stupně navštěvovat školní družina a řadu školou organizovaných kroužků. Obědy a dopolední svačiny poskytuje školní kuchyně s jídelnou.

2.1 Pro vypracování Minimálního preventivního programu byly využity následující závazné dokumenty:

- Strategie prevence rizikových projevů chování u dětí a mládeže v působnosti resortu
MŠMT na období 2009–2012
- Národní strategie protidrogové politiky na období 2010–2018
- Metodické doporučení k primární prevenci sociálně patologických jevů u dětí, žáků a studentů ve školách a školských zařízeních, MŠMT č.j.: 20 006/2007-51-4

- Metodický pokyn ministra školství, mládeže a tělovýchovy k prevenci šikanování mezi žáky škol a školských zařízení č.j. : 24 246/2008-6
- Metodické doporučení k primární prevenci rizikového chování u dětí a mládeže č.j. 21291/2010-28 - Metodický pokyn ministryně školství, mládeže a tělovýchovy k prevenci a řešení šikany ve školách a školských zařízení č.j.21149/201
- Metodický pokyn MŠMT ČR k výchově proti projevům rasismu, xenofobie a intolerance č.j.: 14 423/99-22
- Metodický pokyn k jednotnému postupu při uvolňování a omlouvání žáků z vyučování, prevenci a postihu záškoláctví č.j.: 10 194/2002-14
- Vyhláška MŠMT č. 72/2005 Sb. o poskytování poradenských služeb ve školských zařízeních

3. Cíle Preventivního programu

Cílem primární prevence je zabezpečit ve škole dětem bezpečné prostředí a zvýšit odolnost dětí a mládeže vůči sociálně patologickým jevům.

Cílem našeho programu je realizace dlouhodobého, komplexního programu, do něhož bude zahrnuto vše důležité, co je v současné škole k dispozici a vše, co již bylo s úspěchem vyzkoušeno. Důraz klademe na informovanost žáků v hodinách výchovy ke zdraví, občanské výchovy, chemie, přírodopisu, českého jazyka a dalších předmětů. Snažíme se do realizace programu zapojit maximální počet pedagogů ve vyučování i na neformální bázi při komunikaci se žáky.

Při realizaci tohoto programu chceme žáky vést k sebevědomí, správnému sebehodnocení, stanovení si reálných cílů v životě, k poznání sebe sama, k zvládnutí stresů, k dovednostem řešit své problémy bez pomoci léků a jiných návykových látek (ve spolupráci s rodiči a dalšími dospělými). K tomuto cíli využíváme různých metod aktivního sociálního učení, individuálního přístupu k žákům apod. Za důležitou též považujeme motivaci rodičů a jejich spolupráci v rámci tohoto programu.

3.1 Hlavní cíle našeho programu jsou:

- vest žáky ke správnému sebehodnocení, stanovení si reálných cílů v životě, poznání sebe sama, zvládnutí stresů, k dovednostem řešit své problémy bez pomoci návykových látek a tím tak zvýšit jejich sebevědomí a odolnost vůči sociálně patologickým jevům (poskytování informací, podpůrné programy)
- reagovat na aktuální stav prevence rizikového chování (dříve sociálně patologických jevů)

- včas zjistit všechny projevy fyzického a psychického násilí mezi žáky a neprodleně se zabývat jejich řešením
- spolupracovat s rodiči žáků
- vytvářet podmínky pro příznivé pracovní klima a zdravý pracovní režim žáků a učitelů
- optimalizovat vztahy mezi žáky, učiteli a ostatními zaměstnanci školy
- pravidelně informovat pedagogy o všech problémech, které se vyskytnou u žáků školy
- zajistit odborné vzdělávání všech pedagogů v oblasti primární prevence
- vytvořit důvěryhodné poradenské služby pro učitele, rodiče a žáky, spolupracovat se všemi institucemi a organizacemi v oblasti prevence

4. Koordinace preventivních aktivit ve škole

Za sestavení, realizaci a koordinaci Preventivního programu ve škole odpovídá metodik prevence Mgr. Romana Chlubnová. Spolupracuje s, výchovnou poradkyní, s třídními i ostatními učiteli, s obvodním i krajským metodikem prevence, Pedagogicko-psychologickou poradnou Žďár nad Sázavou, SPC Jihlava, Městským úřadem (zejména se sociálním odborem oddělením sociálně právní ochrany dětí, oddělení sociální prevence) a dalšími institucemi a organizacemi (Městská policie, Policie České republiky). Na škole funguje poradenské pracoviště, členové spolupracují s odborníky (školní psycholog, speciální pedagog, sociální pedagog). Poskytování poradenských služeb v rámci PP sleduje následující cíle:

- vytvořit základnu pro primární prevenci školní neúspěšnosti a sociálně patologických jevů
- vytvořit zázemí pro vytváření a realizaci preventivních programů školy
- koncepce kariérového poradenství
- zlepšovat podmínky pro integraci žáků se speciálními vzdělávacími potřebami a nadaných žáků
- podporovat pozitivní sociální klima školy
- prohloubit včasnou intervenci při vzniku problémů u žáků a třídních kolektivů
- poskytovat metodickou podporu učitelům
- púrohlubovat spolupráci mezi školou a rodiči
- integrovat poradenské služby poskytované školou se službami specializovaných poradenských pracovišť

4.1 Poradenské služby zajišťují tyto pracovníci školy:

- Bc. Markéta Bednářová, výchovný poradce, vychovnyporadce@zspolnicka.cz, tel. 723 857 543

- Mgr. Romana Chlubnová, školní metodik prevence, reditelstvi@zspolnicka.cz, tel. 566 625 768

Externí spolupracovníci:

- PhDr. Jindra Bajerová, výchovný a kariérový poradce, tel. 566 503 981, jindra.bajerova@seznam.cz

- PhDr. Zdeněk Kulhánek, psycholog, tel. 608 529 851, druwyd@centrum.cz

Úřední hodiny jsou uvedené na webových stránkách školy. (Standardní činnosti jednotlivých členů formuluje Vyhláška MŠMT č. 72 o poskytování poradenských služeb ve školách)

Poradenské pracoviště rovněž svolává v případě potřeby výchovnou komisi (např. při řešení záškoláctví) a spolupracuje s OSPOD Žďár nad Sázavou, jmenovitě s kurátorkou pro mládež Mgr. Petrou Štohanzlovou.

5. Analýza současného stavu

Analýza problematiky rizikového chování žáků školy je důležitá pro zjištění současného stavu, odкрыtí příčin a vytýčení cílů prevence. Ke zjištění současného stavu byly využity dotazníky pro žáky se zaměřením na zneužívání drog a nebezpečí závislostí, SWOT analýzy jednotlivých tříd. Jsou zohledňovány připomínky vzešlé ze setkání s třídními delegáty sdružení rodičů i průběžně při třídních schůzkách. Vycházíme z průběžných hodnocení všech akcí pořádaných v rámci primární prevence.

5.1 Co se nám daří – co nás těší

Dle realizovaných dotazníků lze usoudit, že většina žáků má negativní postoj ke drogám a nemá s nimi osobní zkušenosti. Vyjadřují pocit, že mají ze školy dostatek informací.

K všeobecné spokojenosti vedení školy, učitelů, žáků i rodičů se uskutečňují pravidelně na začátku září tzv. Harmonizační dny nově vzniklé 6. třídy, které pomáhají překonat počáteční adaptační obtíže a umožňují vzájemné seznámení se. Důležité je společné nastavení pravidel třídy, která jsou nezbytná pro další život třídního kolektivu. Organizaci této akce se věnují výchovná poradkyně a metodička prevence.

Dle požadavků jednotlivých třídních učitelů jsou ve třídách dle potřeby zařazeny preventivní programy. Zvolení témat diskutuje metodička prevence s třídními učiteli, kteří mají možnost určit si téma dle situace ve své třídě. Zvolené téma lze operativně během roku změnit. Na realizaci programů se podílí třídní učitelé a poradenští pracovníci školy. Ke spolupráci zveme rovněž externisty. Každoročně žádáme spolek SRPDŠ o finanční příspěvek na programy prevence i další akce, např. školní projektové dny.

Těší nás důvěra rodičů v naše služby, kterou potvrzují i podepsáním informovaného

souhlasu. Důležitá je i spolupráce s vedením školy a vzájemná informovanost. Rodiče mohou využívat webové stránky školy. Získávají zde informace od poradenských pracovníků i nabídku na zajímavé odkazy na internetu. (např. web odrogach.cz, drogy-info.cz, poradenskepracoviste.cz atd.) Škola má fungující vztahy a dobrou spolupráci s mimoškolními institucemi zabývajícími se patologickými jevy (Spektrum, Ponorka).

5.2 Z této analýzy pro nás vyplývají tyto nejdůležitější závěry a dílčí cíle:

Pokračovat ve všech aktivitách, které se nám osvědčily a dobře fungují. Kvalitněji a účelněji využívat metod osobnostní a sociální výchovy a práce s žáky v třídnických hodinách, což se pozitivně promítá do zlepšení vzájemných vztahů, vytvoření pozitivního vztahu mezi učitelem, žáky i ostatními zaměstnanci školy a následně pozitivně ovlivňuje klima v celé škole. Klást důraz na práci s prožitkem, nejen poučovat, zastrašovat. Tyto metody nejsou účinné a mají buď nulový či krátkodobý efekt. V této oblasti jsou třídním učitelům poskytnuty informace z teorie práce se třídou, třídní dynamiky, klimatu třídy, odměňování a trestů. Zvýšit působení na žáky v oblasti škodlivosti kouření. Dále spolupracovat s rodiči, podporovat jejich účast na školním životě. Třídní učitelé seznamují rodiče se školní preventivní strategií a obsahem preventivního programu na schůzkách v listopadu a vyzvou je k návrhům na možnosti spolupráce, například formou přípravy společných besed na témata z oblasti rizikového chování dle jejich zájmu.

6. Vzdělávání pedagogů v oblasti prevence

Další vzdělávání pedagogů i v oblasti prevence je plánováno formou individuálních seminářů i školení pro sborovnu v rámci DVPP. Škola odebírá časopis Třídní učitel, Prevence, a Bulletin Bezpečná škola společnosti Společně k bezpečí. Vše je k dispozici ve sborovně školy nebo v MS Teams.

Rodiče mohou získat informace na webových stránkách školy www.zspolnicka.cz v části Poradenství a prevence. Během školního roku se poradenští pracovníci školy účastní setkání v PPP Žďár nad Sázavou. Metodička prevence působí ve skupině MAP pro rovné příležitosti ve vzdělávání.

7. Aktivity v oblasti prevence pro žáky

7.1 Ve výuce

Oblast prevence je součástí Školního vzdělávacího programu Škola plná pohody, jehož naplňování je závazné pro všechny pedagogy. Strategie ŠVP zahrnuje oblast prevence rizikového chování v těchto bodech:

Vést žáky k všestranné a účinné komunikaci.

Rozvíjet u žáků schopnost spolupracovat a respektovat úspěchy vlastní i druhých.
Připravovat žáky k tomu, aby se projevovali jako svobodné a zodpovědné osobnosti,

uplatňovali svá práva a plnili své povinnosti.

Vytvářet u žáka potřebu projevat pozitivní city v chování a jednání k lidem, prostředí i k přírodě. Učit žáky rozvíjet a chránit své fyzické, duševní a sociální zdraví.

Vést žáky k toleranci a ohleduplnosti k lidem, jejich kulturám a duchovním hodnotám.

Strategie ŠVP vede k naplňování klíčových kompetencí, které mají žákům pomáhat při získávání základu všeobecného vzdělání. Jejich úroveň získaná na základní škole není konečná, ale tvoří základ pro další celoživotní učení a orientaci v praktickém životě.

S oblastí prevence částečně souvisí všechny klíčové kompetence:

Kompetence k učení – rozvíjí individualitu žáka a jeho sebehodnocení

Kompetence k řešení problému – posiluje správné postoje při zvládání problémů, využití různých informačních zdrojů

Kompetence komunikativní – pro osvojení pravidel dobré komunikace je vytvářen prostor při problémovém vyučování, v komunikačních kruzích, při práci na projektech

Kompetence sociální a personální – jsou získávány formami sociálního učení, zapojením žáků

do činnosti školního parlamentu, školní samosprávy ve třídách, při skupinovém vyučování.

Kompetence občanské – jsou rozvíjeny učebními metodami, jenž umožňují sebepoznání, seznamování žáků s jejich právy a povinnostmi, pochopení nutnosti vzájemného respektu.

Kompetence pracovní – jsou osvojovány formou projektové výuky, skupinové i individuální práce.

7.2 Průřezová témata v ŠVP reprezentují okruhy aktuálních problémů současného světa. Procházejí napříč vzdělávacími oblastmi a umožňují jejich propojení.

8. Jednorázové tematické aktivity pro žáky

- Patronát žáků 9. třídy nad žáky 1. třídy – začátek září, průběžně celý školní rok
- Den jazyků
- Halloween žáci 9. třídy pro 1. stupeň
- Vánoční jarmark
- Karneval

- Mikulášská nadílka – připravují žáci 9. tříd pro 1. stupeň
- Lyžařské závody pro 1. stupeň (odpoledne s účastí rodičů)
- Lyžařský kurz pro 7. třídy
- Projektové dny – průběžně, Den Země pro všechny třídy
- Přednášky a praktické návky 1.pomoci pro 8. ročník (2. pololetí)
- Slavnostní zápis do 1.tříd- Prezentace závěrečných prací žáků 9. třídy
- Slavnostní rozloučení s žáky 9. tříd za účasti celé školy

9. Specifické a dlouhodobé aktivity primární prevence

Harmonizační dny pro žáky nově vzniklé 6. třídy v prvním týdnu v září - dvoudenní akce, organizačně zajišťuje výchovná poradkyně a metodička prevence, účastní se vždy třídní učitel. Cílem je seznámení nových spolužáků navzájem i s třídním učitelem v neformálním prostředí a vytvoření pravidel třídy.

- preventivní program pro 6. třídu – Dobrá třída – navazující na Harmonizační dny – metodička prevence, výchovná poradkyně
- program školy proti šikanování
- postupy školy při výskytu patologických jevů – krizové plány
- vrstevnické programy v třídách, kde bylo zaznamenáno nežádoucí chování
- školní parlament
- spolupráce s centrem prevence Charita ZR) – navazující preventivní programy pro jednotlivé třídy

10. Aktivity v oblasti prevence pro rodiče

- Ve škole funguje spolek SRPDŠ, delegáti z jednotlivých tříd se pravidelně schází s ředitelkou školy (metodičkou prevence) a jsou informováni o činnostech školy.
- Rodiče jsou na třídních schůzkách seznámeni s řádem školy a preventivním programem.
- Sdružení rodičů přispívá na uhrazení části nákladů na preventivní programy či projekty.
- Rodiče mají možnost se na webových stránkách školy seznámit se všemi dokumenty týkajícími se primární prevence na naší škole.
- V rubrice Poradenství a prevence mají k dispozici odkazy na užitečné internetové adresy, kde se mohou dozvědět, jak řešit výchovné problémy. Mohou využít úředních hodin členů poradenského pracoviště, mají k dispozici jejich mailové adresy i telefonní čísla. Mohou

zapůjčit odbornou literaturu, časopisy, získat osvětový materiál či kontakty na příslušné odborníky a poskytovatele služeb s ohledem na problematiku zvládnutí sociálně žádoucího chování u dětí.

11. Kontakty a užitečné odkazy pro rodiče z oblasti prevence

- Pedagogicko psychologická poradna Žďár nad Sázavou 566 662 387 www.ppp-zr.cz
- Městský úřad Žďár nad Sázavou OSPOD kurátorky pro mládež 566 688 332
- Nízkoprahová centra v regionu: SPEKTRUM 566 585 027 spektrum.prevence@kolping.cz
- PONORKA 566 523 975 ponorka.zdar@caritas.cz
- Centrum prevence oblastní charity ZR 777 755 658
- NADOSAH 566 550 128 nadosah.bystrice@caritas.cz
- EZOP 566 616 980 sdruzenimnm.ezop@centrum.cz

- Linka bezpečí 116 111 nebo 800 155 555 www.linkabezpeci.cz,
pomoc@linkabezpeci.cz, chat.linkabezpeci.cz

- Rodičovská linka 840 111 234
- Linka vzkaz domů 800 111 113
- Internet Helpline 800 155 555
- Národní linka pomoci AIDS 800 144 444
- www.anabell.cz - poruchy příjmu potravy
- www.aids-hiv.cz
- www.drogovaporadna.cz
- www.drogy-info.cz
- www.minimalizacesikany.cz
- www.poradenskecentrum.cz Co dělat, když...
- www.zivot-bez-zavislost.cz
- www.e-bezpeci.cz
- www.bezpecne-online.cz

12. Mimoškolní aktivity, zájmová činnost

Žákům je umožněno navštěvovat po vyučování zájmové kroužky – web školy.

Dále spolupracujeme s místním spolkem FITNESS = ZDRAVÉ HNÍZDO, jehož lekce mohou navštěvovat děti z MŠ i ZŠ ještě před vyzvednutím rodiči.

13. Závěr

Předložený preventivní program je základem pro práci školy v oblasti rizikového chování. Do programu chceme zainteresovat žáky, učitele, ostatní zaměstnance školy a také rodiče. Věříme, že při aktivním zapojení se nám podaří realizovat naše cíle. Na konci školního roku provedeme vyhodnocení programu i celkové situace na škole. Získané závěry budou součástí výroční zprávy a podkladem pro aktualizaci aktivit v oblasti prevence rizikového chování pro další období.

Mgr. Romana Chlubnová, metodik prevence rizikového chování

V Polničce 1. 9. 2023